

פרק שבועת הדיינין

לשומר, כגון שומר חנם, וטוען השומר שנגנב הפקדון או נאבד ממנו, ישבע השומר שלא פשע בו, ושלא שלח בו ידו, ושאין הפקדון ברשותו.

ג. שבועת עד אחד, הנלמדת מדרשה [לקמן מ א] כאשר תובע אדם את חברו ממוין והוא כופר בו, ועד אחד מעיד כדברי התובע, ישבע הנתבע כדי להכחיש את העד.

ד. שבועת היסת שתיקנוה חכמים⁽³⁾. והיא, כאשר הנתבע כופר בכל התביעה, ופטור מן התורה הן משבועה והן מתשלום, חייבוהו חכמים להישבע, כדי להפיס דעתו של התובע.

משנתנו, וכן עיקר הפרק, עוסקים בשבועת מודה במקצת דלעיל, שהיא מן התורה.

מתניתין:

א. **שבועת הדיינין**,⁽⁴⁾ שמשביעין את המודה במקצת הטענה —

שבועת הדיינים הינה השבועה שמטילין בית דין על הנתבע. ושונה שבועה זו מן השבועות האחרות ששנינו בפרקים הקודמים, בכך שהשבועות דלעיל, כגון שבועת העדות או שבועת הפקדון, נשבע אותם האדם מרצונו, כדי להיפטר מתביעתו של התובע. אולם שבועת הדיינים, אין האדם נשבע מעצמו, אלא בית דין מחויבים להשביעו.⁽¹⁾

בכלל שבועה זו הנידונות בפרק זה, ישנם ד' שבועות:⁽²⁾

א. שבועת מודה במקצת האמורה בתורה [שמות כב זח, וענינה יבואר להלן בפרק זה], כאשר אדם תובע את חברו שהוא חייב לו מנה, והלה כופר בחלק מן התביעה ומודה בחלקה, היינו "מודה במקצת הטענה" — הרי הוא חייב להשבע שבועת "מודה במקצת", שהיא אחת משבועות הדיינים.

ב. שבועת השומרים האמורה בתורה [שמות כב שם], אם הפקיד אדם חפץ אצל חברו

[רמב"ם פרק י"א מהלכות שבועות הלכה ז' והגהות מיימוניות שם].

4. הקשו הראשונים, הריטב"א הרמב"ן ועוד: מדוע הזכיר התנא רק שבועת מודה במקצת בכלל שבועת הדיינין. והלוא שבועת השומרים ושבועת עד אחד אף הן בכלל שבועת הדיינין? ותירצו, על אף ששבועת השומרין, בדיינין משביעין אותה, מכל מקום, שם אחר יש לה,

1. עיין בהקדמת ה"תפארת ישראל" לפרק זה.

2. ובנוסף לאלו, ישנם השבועות מדרבנן שבפרק כל הנשבעים, הנקראות אף הן "שבועות הדיינים". [רמב"ם שבועות יא ו].

3. שבועה זו נתקנה בימי האמוראים כמבואר בפרק האיש מקדש [קידושין מג ב] על דברי רב נחמן שם "והאידינא דתקון רבנן שבועה היסת"